

ВЯНОК СЯБРОЎСТВА І ЯДНАННЯ

(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)

Тэма, якая будзе сёлета гучаць на працягу ўсяго фестывалю, — купальскі вянок. Важна ведаць, што гэту тэму і наогул увесь тон свята задае менавіта Магілёўскі абласны метадычны цэнтр народнай творчасці і культурна-асветнай работы. Сёлета калектыў установы быў адзначаны за ўклад у захаванне культурнай спадчыны Беларусі і рэалізацыю свята «Купалле» спецыяльнай прэміяй «За духоўнае адраджэнне». У 2023-м фестываль сабраў 80 тысяч гасцей, свята ўпершыню прайшло пад эгідай Саюзнай дзяржавы.

Метадычны цэнтр з'яўляецца аўтарам канцэпцыі, ідэі, тэматыкі, арганізоўвае на фестывалі міжнароднае прадстаўніцтва. Над падрыхтоўкай да свята працуе некалькі тысяч чалавек — цалкам калектыў метацэнтра плюс творчыя работнікі ўсіх раёнаў Магілёўшчыны. Нехта займаецца мантажом палатак, нехта занята ў расстаноўцы майстроў, каардынуе, якая сувенірная прадукцыя павінна быць, нехта арганізоўвае праекты па тэматыцы Купалля. Сёлета, як ужо адзначалася, — гэта купальскі вянок і ўсё, што з ім звязана. За 15 гадоў тэматыка Купалля ніводнага разу не паўтарылася.

Самае яркае і маштабнае на ім — выстава-кірамаш. «Там мы прадстаўляем славянскую традыцыйную культуру, — кажуць арганізатары. — Гэта такая маштабная форма папулярызацыі, падтрымкі: ручнік, касцюм, абярэг — летася і купальскі вянок — сёлета. Працуем у тандэме з філармоніяй, але кожны выконвае сваю місію. Пішам канцэпцыю, якая заснавана на традыцыйнай культуры».

Тэмай купальскага вянка садружнасці будзе прасякнута літаральна ўсё: адкрыццё, канцэрты, гульні, спаборніцтвы, нават традыцыйная славянская кухня. Акрамя гэтага, праз свята чырвонай ніткай пройдуць тэмы 30-годдзя прэзідэнцтва, Года якасці і 80-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. «Гэтыя тэмы будуць адлюстраваны візуальна, — удакладнілі арганізатары. — Напрыклад, адбудзецца конкурс «Купальскі вянок», найлепшыя з узораў якіх мы ўбачым на адкрыцці. Году якасці будуць прысвечаны паўтарыметровыя канструкцыі — знакі якасці ад кожнага рэгіёна, дзе будуць адлюстраваны іх дасягненні».

Купалле ў Александрыйі заўсёды збірае рэкордную колькасць майстроў і рамеснікаў. Сёлета ўпершыню будуць прысутнічаць творчыя дэлегацыі з Магаданскай, Іркуцкай, Ульянаўскай абласцей Расіі, рэспублік Комі і Мардовіі, Узбекістана і Азербайджана. Наогул, фестываль гэтым разам прымае прадстаўнікоў 22 рэгіёнаў Расійскай Федэрацыі.

Акрамя майстроў прыязджаюць яшчэ і прадстаўнікі адміністрацый расійскіх рэгіёнаў, якія працуюць па сваёй праграме, у тым ліку наведваюць і свята.

— Да нас прыязджаюць з Расіі і кіраўнікі абласных дамоў народнай творчасці, з якімі мы напярэдадні фестывалю праводзім круглы стол, дзе абмяркоўваем перспектывы супрацоўніцтва, — паведамлілі ў метацэнтры. — Такую практыку ўпершыню прымянілі летася, а сёлета нашы калегі самі пажадалі сабрацца і ўсё абмеркаваць. Летася па выніках вось такіх перагавораў установа заключыла дагавор з Курскім абласным Домам народнай творчасці і рэалізоўвае агульныя праекты.

Канцэртныя пляцоўкі метацэнтр рыхтуе сумесна з філармоніяй. На свяце адбываецца больш чым 20 культурных мерапрыемстваў: пачынаючы ад невялічкіх, заканчваючы маштабнымі. Сёлета ўпершыню філармонія арганізуе канцэрт Саюзнай дзяржавы.

З 20 чэрвеня прасачыць ход падрыхтоўкі да купальскага свята, а таксама азнаёміцца з яго праграмай і цікавосткамі можна ў спецыяльным тэлеграм-канале «Купалле». Карысная інфармацыя ёсць на сайтах Магілёў-

скага аблвыканкама і Магілёўскай абласной філармоніі. Падрыхтоўка праведзена вялікая. Толькі гандлёвых радоў на купальскай лугавіне размесціцца 1,8 кіламетра — на 150 метраў болей, чым летася. У абслугоўванні наведвальнікаў прыме ўдзел каля 200 суб'ектаў гаспадарання, будзе працаваць болей чым 300 гандлёвых аб'ектаў з арганізацый 3,7 тысячы пасадачных месцаў — на 600 болей, чым летася.

Цырымонія афіцыйнага адкрыцця фестывалю адбудзецца ў 15.00, але ўжо з 11.00 будуць працаваць пляцоўкі на любы густ — «#МерчПершага», «Зроблена ў Беларусі», тэматычныя пляцоўкі рэгіёнаў Беларусі і Расіі з прэзентацыйнымі экспазіцыямі «Купальскі вянок садружнасці», выставачны праект Музея беларускай дзяржаўнасці, прысвечаны 30-годдзю інстытута прэзідэнцтва ў Рэспубліцы Беларусь, гандлёвыя рады «Александрыйская гасціна», прэс-цэнтр «Александрый-2024», маладзёжная пляцоўка «Моладзь са знакам якасці!» і гэтак далей. Як заўсёды, у фестывалі ўдзельнічае творчы дэсант ад Выдавецкага дома «Звязда» і Саюза пісьменнікаў Беларусі. Будзе магчымасць бліжэй пазнаёміцца з вядомымі аўтарамі і паслухаць іх творы. А таксама набыць прадукцыю беларускіх выдавецтваў, кнігі, сувеніры нацыянальнай тэматыкі і з лагатыпам свята. Ахвотныя змогуць пабываць на прадстаўленнях цырка і Магілёўскага абласнога тэатра лялек.

З 11.00 да 21.00 наведвальнікаў прымае музей у Александрыйскай сярэдняй школе, дзе вучыўся Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка. Сёлета музей у цагляным будынку школы істотна пашырыў свае плошчы. Пачынаўся з аднаго пакоя, цяпер іх тры. Тут будуць прадстаўлены купальскія экспанаты з усіх рэгіёнаў Рэспублікі Беларусь, стужка часу рэспубліканскіх свят народнага календара, гісторыя фестывалю ў Александрыйі. З дапамогай спецыяльнай інтэрактыўнай платформы можна будзе агунацца ў атмасферу мінулых фестывалю.

Аматарам моцных прыгожых галасоў можна будзе не адыходзіць ад малой канцэртнай пляцоўкі з 12.00 да самага вечара. Яшчэ падчас прэс-канферэнцыі аб ходзе падрыхтоўкі да мерапрыемства намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення — начальнік ўпраўлення дзяржаўных спецыяльных культурных мерапрыемстваў Міністэрства культуры Іна Адамовіч раіла наведаць інтэрактыўную музычную праграму для дзяцей «Мір — гэта ты і я» з удзелам стыпендыятаў і лаўрэатаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі, лаўрэатаў міжнародных і рэспубліканскіх творчых конкурсаў. Атрымаеце эстэтычную асалоду ад галасоў будучых зорак. Следам за пачынаючымі зоркамі выступаць ужо тыя, што ззяюць на поўную моц. Гледачоў чакае сустрэча з народнай артысткай Расійскай Федэрацыі Надзеяй Крыгінай, якая будзе спяваць у суправаджэнні заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь аркестра народных інструментаў імя Л. Л. Іванова Магілёўскай абласной філармоніі. У 13.50 знакамітую выканаўцу рускіх народных песень зменіць дзяржаўны аркестр рускіх народных інструментаў «Мяцеліца» пад кіраўніцтвам дырыжора заслужанага артыста Расійскай Федэрацыі Ігара Тоніна. Тут жа ў 15.00 адбудзецца афіцыйнае адкрыццё купальскага свята, а за ім — канцэрт «Саюзныя зоркі ў гасцях у Александрыйі» з удзелам хору Срэценскага манастыра, заслужанай артысткі Расійскай Федэрацыі Зары, Аляксандра Панаётава, Івана Дзятлава і іншых. Апафеозам свята стане гала-канцэрт на галоўнай сцэне «Толькі тут такія зоркі», перад якім па традыцыі выступіць Прэзідэнт. Завершыцца фестываль святочным феерверкам і начной дыскатэкай для моладзі з удзелам папулярных дыджэяў.

На сайце «Купалле» можна знайсці падрабязную праграму ўсіх падзей, з якіх складаецца свята. Тут жа расклад руху аўтобусаў і цягнікоў, якія будуць дастаўляць наведвальнікаў на месца.

Нэлі ЗІГУЛЯ.

Неасабісты суб'екты

«...і мірнага неба над галавой»

Зноў пра вяртанне вельмі важных сэнсаў

Вы памятаеце, як мы адмовіліся ад гэтай фразы ў віншаваннях? Я добра гэта памятаю. Маладосць-дурносьць — мы, віншуючы кагосьці з днём нараджэння, дадавалі яе жартам, падхіхваючы: «Ну, і мірнага неба табе над галавой». І думалі, што гэта смешна і дасціпна: заезджаная фраза з той эпохі, якая (так нам казалі) нічога добрага пад сабой не мела і ад якой трэба як мага хутчэй адрачыся.

І — адракаліся. Прагна лавілі ўсе «гарачыя навіны». «Дакладную інфармацыю», што вайну развязаў Савецкі Саюз, каб па ўсім свеце насадзіць камуністычныя ідэі. Складана сёння паверыць, але на журфаку БДУ на паліталогіі мы вывучалі не прадмет, а кнігу Суворова «Ледакол», у якой гэта версія разглядалася як адзіна правільная і бяспрэчная. А калі хтосьці спрабаваў спрачацца з аўтарам (мы ўсё ж вучыліся яшчэ ў савецкай школе, дзе наратывы былі іншымі), той рызыкаваў застацца без заліку, бо выкладчыца, чытаючы ўрыўкі з кнігі, аж захлыналася ад захаплення. А памятаеце, колькі было «расследаванняў» і «дакладных доказаў», што партызаны былі спрэс бандыты, а немцы нічога дрэннага не рабілі і нават кармілі беларускіх дзяцей шакаладкамі? Прычым публікаваліся гэтыя «сенсачыйныя адкрыцці» не дзе-небудзь — у рэспубліканскай прэсе. (З гонарам магу сказаць, што менавіта «Звязда» стала тады на абарону гістарычнай праўды. А інакш і быць не магло: яшчэ былі жывыя «звяздоўцы», якія выдавалі газету ў партызанскай зоне.) Я ўжо не кажу пра гэтую думку, растыражаваную паўсюль, якую сталі паўтараць, і некаторыя дапаўтараліся да таго, што самі шчыра ў гэта паверылі. «Вось каб не прагналі тады фашыстаў, сядзелі б цяпер у дастатку і пілі б баварскае...»

Што гэта было тады, крыху больш за трыццаць гадоў назад? Калектыўная прыдуркаватасць і бяспамяцтва як вынік дэфіцыту прадуктаў харчавання? Удалася ідэалагічная атака нядабразычліўцаў, што прыйшла на свядомасць людзей, якія былі ў роспачы, гледзячы, як рушыцца ўсё, што здавалася надзейным і заўсёдным? Што б гэта ні было, але, калі аналізаваць тое сёння, мы тады апынуліся на краі яшчэ адной безданы, якая была нават страшнейшая, чым эканамічны заняпад. Мы на поўным сур'ёзе абмяркоўвалі магчымасць зрабіць дзяржаўным гімнам песню на словы калабарацыяністкі, якая супрацоўнічала з фашыстамі. Мы дыскусавалі, ці варта пакідаць у назвах вуліц імёны герояў, што вызвалілі Беларусь. Пытанне аб тым, каб зрабіць галоўным святам краіны дзень вызвалення сталіцы ад фашыстаў, нядаўна выбранаму Прэзідэнту давалося выносіць на ўсенародны рэфэрэндум, у тым ліку і таму, што тагачасны парламент мог з гэтым і не пагадзіцца. Пажаданне «мірнага неба над галавой» ператварылася ў жарт, якім зялёныя маладзёны паказвалі сваю дасціпнасць...

КАБ адступіць ад краю гэтай самай страшнай безданы, давалося азірнуцца і зрабіць некалькі крокаў назад. Да той самай кропкі, дзе памятаюць пра ўсіх загінулых і ўсіх герояў. І ўсіх забойцаў і здраднікаў. Дзе ведаюць і разумеюць гісторыю менавіта з пазіцыі і інтарэсаў сваёй краіны і свайго народа, а не з пазіцыі і інтарэсаў тых, каму выгадна гэту гісторыю калі не забыцца, дык хоць бы перапісаць.

ДАРЭЧЫ, пра гісторыю і пра гістарычную праўду. Акурат 3 ліпеня паглядзела яшчэ раз фільм «Вадзіцель аўтобуса». Гэтым разам звярнуў на сябе ўвагу адзін эпізод, які, на першы погляд, да двух галоўных сюжэтаў мае вельмі нязначнае дачыненне. Адзін з пасажыраў міжгародняга аўтобуса з Мінска на Брэст, праязджаючы міма вёскі, расказвае, што ён у яе байца заязджаць. Таму што, калі ваяваў у партызанах, забраў у вясцоўцаў цяля і двух парасят: карміцца ж у лесе неж трэба было. І калі трапіў туды пасля вайны, атрымаў ад мясцовых добрых кухталёў. Расказвае з тонкім гумарам, але і з разуменнем таго, што, калі б прыйшлося яшчэ раз, — зрабіў бы ў падобных абставінах тое ж самае... Вось ён, той пасыл з 90-х — «партызаны — бандыты»? А вось і не. Фільм зняты ў 1982 годзе. І ніхто таго дзядзьку, што забраў парасят, не асуджае. Бо ён яшчэ расказвае пра мост, па якім едуць: узрываў яго тройчы разам з ворагам.

Тады, калі было напалову бліжэй да вайны, чым нам сёння, не баяліся паказваць і расказваць праўду — і гераічную, і не вельмі прыгожую, — і гэта нам таксама трэба ўзяць з той, мінулай эпохі. Бо менавіта дзякуючы гэтаму прыходзіла важнае разуменне: на вайне было ўсякае — і добрае, і не вельмі, і зусім жудаснае. А ўслед за ім — самае важнае, важней за гэта, прынамсі, тут, у Беларусі, наўрад ці што і знойдзеш: не дай бог, каб паўтарылася. «І мірнага неба над галавой», — пісалі нашы бацькі на паштоўках 40 гадоў таму. На поўным сур'ёзе, бо ведалі, пра што пішуць. І мы, дзякуй богу, своечасова зразумелі, што гэта не жарты, што гэта — самае важнае.

НЯДАЎНА віншавала з днём нараджэння сваячку з Украіны. Мы апошнім часам амаль не камунікуем, там усё складана. І Дзень Перамогі для яе стаў «для каго свята, для каго і не», і ўсе паведамленні яна стала зноў знарок пісаць паўкраінску, хоць сама ад пачатку рускамоўная. Я ўжо не кажу пра выпадкі, што мы агрэсары, што Бандэра — герой... Таму напісала сцісла: здароўя і міру. І раптам — адказ. Прапісанымі літарамі на роднай для яе рускай мове: «ЕСЛИ Б ТЫ ЗНАЛА, КАК МЫ ЭТОГО ЖДЁМ!»

ГІСТОРЫЯ — цётка суровая. Калі яе не вучыць — пачынае вучыць яна. Здраецца, вельмі жорстка. Каб ужо дакладна дайшло.

Алена ЛЯЎКОВІЧ.

